

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון 120 - אייר 2 תשפב' עלון שומעי לקחו של מורנו הרב יואל שוורץ שליט"א
קבלת התורה היא גם על ידי פעולות הכנה מצדנו וגם מתנה רוחנית.
זכירת המשיח. החזקת נשק לאור המצב הבטחוני הרעוע.
שיחות הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל על חג השבועות.

דבר המערכת

השבוע ביום ראשון בערב רבנו יצא מבית רפואה בו שהה משבוע שעבר. קוראי העלון מתבקשים להתפלל לרפואה שלמה לרבנו יואל בן לאה והרבנית שולמית בת בלה בתוך שאר חולי עם ישראל. אמן!

המערכת

זוכים במתנה. חז"ל אמרו (משלי טז, כו) "נִפְשׁ עֲמַל עֲמַלָּה לֹא פִי אֶכְפֵּי עֲלֵיו פִּיהוּ" - הוא עמל במקום אחד והיא עמלה לו במקום אחר", מתנת התורה מגיעה לפי העמל בה מעל לטבעו.

קבלת התורה חדשה

בחג השבועות מידי שנה בשנה, מתחדשת קבלת התורה, אין זה רק התקשרות וזיכרון למה שהיה במעמד הר סיני, אלא גם קבלה מחודשת מידי שנה, ואפשר מידי שנה שוב לזכות למתנת התורה.

בתיקון ליל שבועות אומרים קטעים מכל התורה, התחלה וסוף מכל ספר ופרשה, ומכל מסכת, וזה מסמל לנו שבשבועות אפשר שוב לזכות לקבל במתנה את התורה מתחילתה ועד סופה.

עלינו להכין כלי קיבול לקבל את התורה - במשנה

בתמיד (ג, ח) מבואר שביריחו היו שומעים קולות מבית המקדש. וכתב הראב"ד מפני שביריחו היתה תחילתה של ארץ ישראל. הרי שככל שיש מעלות רוחניות קודמות כך יש יותר כלי קיבול והכנה לקבלת קדושה.

חז"ל אמרו כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה. כי ככל שמכין יותר כך מקבל וזוכה יותר. וההכנה למקדש היא באבילות והבנת החשיבות של המקדש.

וככל שמכין האדם הוא ראוי יותר לקבל. וכשמקבל זוכה עוד יותר מהכנתו, כמו שנאמר (תהלים פא,יא) "אֲנֹכִי ה' אֶ-לֶהֱיָהּ הַמַּעֲלֵף מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֵב פִּיךָ וְאֶמְלֵאֶהוּ", האדם צריך להרחיב את פיו אבל המילוי שזוכה לו הוא עוד יותר מהרחבת פיו.

קישוט הבתים בענפי אילנות

מנהג העולם לקשט את הבתים בענפי אילנות, ואמנם, היו שלא נהגו במנהג זה, וכן היתה דעת הגר"א שהתנגד לכך בגלל שחשש למנהגי הנכרים שעושים כך בחגיגה. אבל כבר התפשט המנהג בישראל, ומנהגם תורה, ובפרט שמנהג זה קדום ומוזכר בתרגום שני של מכילת אסתר, שהמן אמר לאחשורוש שישאל שוטחים עשבים בעצרת. וגם המשנה ברורה כתב ששמים ענפי אילן כי בשבועות נידונים על פירות האילן, אף שהביא גם את דעת הגר"א.

ויש להרחיב במנהג זה, כי יש בו כמה וכמה לימודים הנוגעים באופן מיוחד גם לזמננו שהוא זמן אחרית הימים.

ששה טעמים למנהג והלימודים מהם - נביא ששה טעמים שנאמרו על הקישוט באילנות בחג השבועות. א. זכר להר סיני שצמח. **ב.** זכר לבשמים שהתמלא העולם בשעת מתן

דבר המערכת

בגליון הנוכחי נדון בענין חיוב ההשתדלות לרגל המצב הבטחוני. מעיון בדברי החזון איש נראה את הדרך כיצד לנהוג בנושא חשוב זה. לאור הפיגועים הקשים שהיו ובמיוחד בערים החרדיות כמו בני ברק ואלעד, ומתבקשת שמירה מקומית, דבר זה מעורר שאלות רבות, אם ידרש מחרדים להצטרף לכוחות הביטחון, מחשש שמא הדבר יפגע בעולם התורה, עקב המאבקים סביב לחוק גיוס בחורי הישיבות. במאמר יתבאר אי"ה למה אין לגייס בחורי ישיבות, והצעת פתרון מעשי לשמירה שאין בו חשש כזה. תפילתנו שנזכה בקרוב למדינה של תורה בביאת משיח צדקנו. ואז יהיו חיילים כמו בזמן יהושע בן נון ובזמן דוד המלך ושאר צדיקי עולם. וכחזונו של הגאון הגדול רבי עקיבא יוסף שלזינגר שרצה להקים צבא יהודי על טהרת הקודש כמו שכתוב בתורה. וזה מתאים לזמן שעם ישראל שומר תורה ולא בזמננו שהמערכה נטושה בין שומרי התורה לבין שאינם. ואילו היינו ראויים לזה, שדבר זה היה מתקיים כראוי ודאי היתה זו הכנה ממשית לביאת משיח צדקנו שיבוא במהרה אכ"ר.

המערכת

קבלת התורה היא גם על ידי פעולות הכנה מצדנו וגם מתנה רוחנית

כתוב (שמות כ, יד) שבמעמד הר סיני: "וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הַקָּהָר עֲשׂוּ וַיִּרְאֵהוּ הָעָם וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֹק". לשם מה צריך היה שיראו את הקולות? נראה, שיש כאן ענין יסודי. והוא, לבטא שהתורה היא מתנה רוחנית שצריך לזכות אליה, ולא דבר ששייך לקנותו לבד. ולכן היה נס מיוחד שרואים את הקולות לבטא דבר זה. בחובות הלבבות כתוב: מי שמאמין באמונה שלמה יראה בלי עין ישמע בלי אוזן, כלומר, שמי שחי מעל הטבע זוכה להנהגה מעל הטבע. כך מצאנו אצל רבי חנינא בן דוסא כמסופר במסכת תענית (תענית כה, א) הנהגה נסית, כמו שדלק בביתו נר של שבת ששמו חומץ במקום שמן, ורבי חנינא אמר: מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק, הנהגה טבעית היא בעולם הטבע, ומי שמעל עולם הטבע זוכה להנהגה לא טבעית.

חז"ל אומרים, כל ארבעים יום שהיה משה בהר סיני היה לומד תורה ומשכחה, עד שנתנה לו כמתנה ככלה. ובפיוט לשבועות אומרים "תֵּאָר פֶּלֶה מֵאֵד נִתְעַלָּה, בְּקִבְלַת יוֹם זֶה עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים", נראה לפרש כך; כלה, אף אם היא מיוחדת ומיוחדת מחתנה בכל זאת כשהיא נשאת לבעלה היא כפופה אליו, כך גם התורה שהיא דבר אלוקי וגדולה מהאדם, בכל זאת האדם זוכה להגיע לידיעת התורה. זו היתה טענת מלאכי השרת: "מה לילוד אשה בינינו.. ה' אֶ-דְּנִינוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּנָה הוֹדֵף עַל הַשָּׁמַיִם" (תהלים ח, ב), כי התורה היא דבר אלוקי שלא לפי רמת בני האדם, והיא עוד יותר גבוהה ממשה רבינו, אבל הקב"ה נתנה לו במתנה, וכשם שמשנה זכה במתנה כך אנו

בשמים.

יום הדין לפירות האילן טעם נוסף, להזכיר שיום זה הוא יום דין לפירות האילנות. (ובשם הקדמונים מבואר שאף האדם נידון בשבועות על תורתו, על פי הפסוק (דברים כ, יט) "...כִּי הָאָדָם עֵץ הַשֵּׁדָה...". והמהר"ל הוסיף שצורת האדם היא עץ הפוך הראש כמו הגזע והידיים והרגליים הם הענפים) יש לציין הערה יפה שהעיר האדמו"ר ר' יואל מסאטמר, למה בטי"ו בשבט שהוא ראש השנה **לאילנות** נוהגים לאכול **פירות**, ואילו בשבועות שנידונים על **הפירות** מקשטים בענפי **אילנות**! והשיב: כשדנים את העצים הם האבות, אנו מתפללים לזכות בזכות הבנים. וכשדנים את הפירות – אלו הבנים, מבקשים בזכות האבות האילנות...

ועל ידי שיזכרו שהוא יום הדין יתפללו על זה, (וכן על שאר הדברים הרמוזים בצמיחה, כמו תורה ומשיח).

התורה המתחדשת כצמיחת האילנות - האילנות מרמזים על שני דברים: האחד הוא נתינת התורה המתחדשת בכל שנה בשבועות. בפרשת ואתחנן כתוב על מעמד הר סיני שהיה (דברים ה, יח) "אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל כָּל קְהִלְכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֵנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסַף וַיִּכְתְּבֶם עַל שְׁנֵי לְחֵת אֲבָנִים וַיִּתֶּנֶם אֵלַי" – שכפשוטו לא הוסיף, אבל אונקלוס מתרגם "לא פסק" ואכן שני הדברים הם אמת! הקב"ה לא הוסיף לתת תורה בפרסום הדומה למעמד הר סיני, בכך הובטחה לישראל נצחיות התורה בידי ישראל, שאילו שבאו במרוצת ההיסטוריה לעורר על ישראל ולומר שהתורה ח"ו השתנתה, אנו אומרים להם ששקר בידם, שאם כדבריהם היה צריך להיות שהשינויים בתורה גם כן יהיו בפרסום.

נתינת התורה שבעל פה ממשיכה כל הזמן, בכל יום יוצאים לאור כמה וכמה ספרים תורניים חדשים בדברי תורה. וזו כנראה הסיבה שבליל שבועות נהגו לומר תיקון (לפי נוסח האשכנזים קוראים גם מתורה שבעל פה). לקרוא מכל התורה תחילה וסוף, כדי למשוך את השפע ניתן משמים ביום זה לכל חלקי התורה שילמדו במשך השנה, ובעיקר החידושים שיזכו לחדש. כן מה שאוכלים גבינה ושאר מאכלי חלב ודבש, גם זה מאותה הסיבה; הדבש הוא סמלה תורה הנלמדת מאחרים שכן הדבורה מייצרת דבש מהצוף שהיא מלקטת, והחלב הוא מה שנוצר בגוף הפרה, והוא סמל לחידושים שמחדשים בתורה.

בספרות התורנית אנו רואים את צמיחת התורה באופן שאין לו דומה בספרות העמים, כל ספר תורני שנלמד באומה צומחים על הטקסט באותו עמוד תוספות, על החומש בא התרגום ועליו פירושים שונים.

גם רש"י נדפס תחת טקסט החומש ועליו הרבה פירושים שתמצית מהם מודפס בשם שפתי חכמים. על המשנה באה הגמרא, ועליה בצדה רש"י ועוד. והתוספות על רש"י על התוספות המהרש"א ועליו הקרני ראם. כך הרי"ף הרא"ש הרמב"ם והשולחן ערוך, אפילו ספר קיצור שולחן ערוך שמונים נושאי כלים נדפסו עליו.

ראוי לציין את ספרי הרמב"ם שזכו לשיא של נושאי כלים ומאידך ספרי הרפואה שכתב הרמב"ם נדפסים כמו שהיו לראשונה ללא שום תוספת. אפילו שירי רבי יהודה הלוי המהוללים לא זכו למה שזכה ספרו הכוזרי שזוכה כל הזמן לתוספות.

ואמנם, אנו מקשטים רק בענפים ללא פירות, אולי זה בא לסמל את המסייעים להחזקת התורה, הענפים - מחזיקי הפירות הם הזבולון והפירות הם התלמידי החכמים.

אחדות השבטים - התורה צריכה אחדות ושלום, ובנתינת התורה נאמר (שמות יט, ב) "וַיִּקְרְעוּ מִרְפְּדִים וַיִּבְאוּ מִדְּבַר סִינִי וַיִּחַנוּ בְּמִדְבָּר וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַקָּהָר". אמרו חז"ל (מסכת

תורה. ג. להזכיר שנידונים בו על פירות האילן. ד. שהתורה צומחת ומתחדשת. ה. להזכיר על המשיח. ו. איחוד השבטים.

(הטעמים השונים גם משליכים על סוגי הענפים שיש לקשט בהם וכמו שנביא להלן).

טעם אחד שנחלק לשניים: **א. זכירת הר סיני**. שפרח וגידל עשבים בגלל שהשכינה ירדה עליו. הר סיני נמצא בלב מדבר שומם, ועם זאת נאמר (שמות לד, א): "וַיֵּאָשֶׁר לֹא יַעֲלֶה עִמּוֹ וְגַם אִישׁ אֶל יָרֵא בְּכָל הַקָּהָר גַּם הַצֹּאן וְהַבְּקָר אֶל יָרְעוּ אֶל מוֹל הַקָּהָר הַהוּא" - הרי שצמחו שם עשבים. עובדה זו מלמדת דבר חשוב, כמו שכבר אמרו רבותינו: "תיכף לתלמיד חכם ברכה", מיד עם התורה באה ברכה. וזה הביאור במה שאמרו חז"ל (אבות ג, יז) "אם אין תורה אין קמח".

הקדושה משביחה גם את העולם הגשמי, וכמו שמבואר בסוטה (מת, א) "העיד ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות, ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות, ר' שמעון בן אלעזר אומר הטהרה נטלה את (הטעם ואת) הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן..." ואכן מאז שעם ישראל חזר לארץ ישראל ורבו בה שומרי התורה פירות הארץ הם משובחים ביותר. מרבצי הגז הגדולים שנמצאו בים התיכון ותורמים לכלכלת הארץ מאד ב"ה, שמותם מוכיחים, כי זה בזכות התורה שנלמדת בארץ ישראל. שמו של המרבץ הראשון הגדול הוא תמר, ושם השני הוא לוזיתן, ואם נשים לב נראה ששמותיהם מורים על סיבת השפע הבלתי רגיל שזכתה בו הארץ, וכמו שרואים שמצבה הכלכלי של ארצנו הוא איתן, אין לזה הגיון טבעי ואינו אלא ברכת ה'!

כך גם נשים לב לשמות: הכינוי "תמר" לדבר שנמצא בלב ים, לא קשור כל כך, אלא כפי הנראה, שזה עניין שנועד על ידי ההשגחה העליונה כמו שאמרו (ברכות ז, ב) "לכו חזו מפעלות ה' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ" (תהלים מו, ט) אל תקרי **שְׁמוֹת** אלא **שְׁמוֹת** שהשמות של כל דבר, הם דבר הבא בהשגחה עליונה השמה את השמות בפיות בני אדם. והיות ונאמר (פסחים פז, ב) שהקב"ה הגלה אותנו לבבל, כי שם תמרים מצויים בשפע ואכילתם תביא ללימוד התורה. הרי ששם תמר קשור ללימוד התורה.

שם המרבץ השני **לויתן** אמנם הוא שם המתאים לים, אבל הוא גם מורה לתורה, כמו שביאר הגר"א (מובא בספר אבן שלמה) שסעודת לויתן שעתידה להיות לצדיקים לעתיד לבוא, היא סמל להתפשטות החכמה שתהיה בעתיד. (מסתבר שהיות והלויתן הוא היצור הגדול בעולם לכן הוא נבחר לסמל את ירבוי החכמה שתהיה בעתיד)

והר סיני הקרח תמיד, בזמן השראת השכינה שם, גידל צמחים. דבר דומה היה בבית המקדש, שלמה המלך עשה קישוטים למקדש בצורת עצים, והם נתנו פירות. וכמו גם מטה אהרן שהונח במשכן פרח וצמחו בו שקדים. (יש לציין את דברי בעל הטורים (שמות ז, יב) שמטה אהרון בלע את כל מטות השבטים ולכן לא צמחו, וכנראה משום שלולי זה היו צומחים כולם כי זה טבע המקדש). לפי טעם זה מתאים לקשט בעשבים.

ריח בשמים - דבר נוסף שהיה בהר סיני, שבכל דיבור נתמלא העולם ריח בשמים. הריח מסמל רוחניות כאמור (ברכות פרק ו') מניין שמברכים על הנאת הריח שנאמר (תהלים קג, ו) "כַּל הַנְּשִׁמָּה תִּהְיֶה הַלְלוּ יְיָ" איזה דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף? זה הריח! ואכן, רק האדם מכל היצורים שנהנה מריח טוב. ובפרק שירה פרק ד' נאמר שבשעה שהקב"ה יורד לגן עדן עצי גן עדן מזלפים בשמים. ולרב אבהו לפני מותו הראו לו את שוכרו לעולם הבא בצורה של שלוש עשרה נהרות אפרסמון. וכן בגמרא (ב"מ קיד, ב) מסופר על הבגד שספג ריח מעלי גן עדן הריח הזה נמכר בשלוש עשרה אלף זוז! - לפי טעם זה ראוי שהעשבים שמקשטים בהם יהיו גם כאלה בעלי ריח

עם ישראל באומות, וזה חשוב לא פחות מאשר שמירה גשמית, כי במצב הנוכחי שישנם רבים שאינם שומרי תורה ומצוות עינינו הרואות לאן זה מוביל וכמה גדולה ההתבוללות רח"ל.

ורבינו יונה (שערי תשובה שער ג) כותב: "הלא הדבר ידוע, כי אין העבודה מתקיימת בלתי על ידי לומדי התורה אשר יהגו בה יומם ולילה, כי הם יורו דעה ויודעי בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל, והם יעמידוהו בישראל לבלתי תשכח מפי זרעם, ובמקום שאין עוסקי תורה ירבו המכשולים וישר באדם אין, על כן יכבדו עבדי השם יתברך את חכמי התורה לכבוד השם יתברך, ולהודיע כי עבודתו לבדה עיקר הנמצא..."

טעם נוסף הם דברי חז"ל: תלמידי חכמים אינם צריכים שמירה. כי התורה מגינה על לומדיה. אך הדברים צריכים ביאור, החזון איש (בי"ב סימן ה' אות י"ח) הקשה, והרי חכמים גם צריכים לנהוג כמנהג העולם ולא לסמוך על הנס? ומבאר, שבעיר שכולה חכמים באמת צריכים לדאוג לבניית חומה, ומה שפטר חז"ל מדובר במקום שיש כאלו שאינם ת"ח ומטילים את חיוב בניית החומה והשמירה עליהם ואילו הת"ח פטורים (וז"ל "... ואחרי שבאמת תורתן מגנת עליהן ואינם נתונים תחת מקרי הטבע כשאר בני אדם כי השגחתו יתברך הוא לפי מדת הבטחון שאדם משליך יתברך על בוראו יתברך והלכך ראוי ת"ח לפטרו מנטירותא ולהטיל את החומה על שאר בני העיר...").

יש להבין מהדברים, כי אדרבה, בזמן שכל ישראל היו במעלה גדולה היו יוצאים כולם למלחמה, כי לא היו ביניהם עמי הארצות אבל בזמן שישנם, יש לפטור את לומדי התורה ולהטיל על אלו שאינם כאלו, וזו גם כן סיבה לפטור לומדי תורה בזמננו. וכבר בזמן מלכי ישראל מבואר בגמרא שבועות לה, ב' פ"ב ש"ל לְפָנֵי הָאֱלֹהִים לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וְאֵת הַיְיָ הַיְיָ (שיר השירים ח, יב) למלכותא דארעא". וכתב רש"י: לרבנן הניחם ויעסקו בתורה אחד מששה שבהם". הרי, שגם בזמנם לא הלכו בעולם למלחמה, והשאירו לומדי תורה, וכיום שישנם לדאבונינו רבים שאינם לומדי תורה. אין כל סיבה לחייב את בני התורה ללכת לצבא.

והיה מקום לאור דברי החזון איש לחלק בין חיוב ממוני שזוה פטורים לתלמידי חכמים לבין חיוב השתדלות בפועל שזה יתכן שיתחייבו אף לתלמידי חכמים. וממילא, אילו לא תהיה שמירה מספקת, יצטרכו אף הת"ח שמירה.

כיצד יש לנהוג במצב בטחוני קשה כזה? אנחנו שידועים לנו דברי חז"ל "תלמידי חכמים לא בעו נטירותא" תמהים על הפיגועים שאירעו בבני ברק באלעד שהן ערים חרדיות, ובמיוחד הפלא היה על בני ברק שבמלחמת המפרץ הובטח שלא ייפלו עליה טילים וכך היה. ואילו כעת רואים אירעו גם במקומות של תלמידי חכמים סכנות כאלו.

לכן נראה להציע פתרון, דבר שאין לו קשר כלל לעולם הישיבות, והוא: לצייד בנשק אנשים חרדים שכבר עברו צבא, או שלא עברו צבא רק אינם נמצאים בעולם התורה, או אנשי הצלה וכדו', והללו יהיו כמו כיתת כוננות. אל נתעלם מהעובדה שהרבה אסונות נמנעו באופן כזה, כבר במאורעות תרפ"ט אביהם של הגאונים ר' ישראל יעקב ישראל ור' שלמה פישר ושאר האחים הגאונים, היה מצוייד באקדח בו הרג את הישמעלי המסית הראשי שהוביל המון מוסת לרצוח את תושבי מאה שערים ובתי הונגרים ובכך הניס את הפורעים. גם בקרב תלמידי הגר"א היו בעלי נשקים שבהם הגנו על היישוב. בהקדמת הגאון ר' חיים פרידלנדר לספר קול התור, מסופר על תלמידי הגר"א כך: "הם הקימו חברת השמירה שהיתה מכונה הגברדיא, אשר לולא היא לא היה היישוב יכול להתקיים בימים ההם אפילו שעה אחת...". מימון דבר כזה הוא "כסף קטן" לצבא או לראשי הערים, כי גיוס מלא של אנשי ביטחון לתפקיד כזה יקר הרבה יותר. ובי"ה שבלי"ג בעומר השנה חזון זה מתחיל לקרום עור וגידים, כאשר הושג מימון ראשוני לדבר כזה. ובזה אנו זוכים לתחילת מימוש חזונו של הגה"צ רבי עקיבה יוסף שלזינגר אשר כבר בזמנו תכנן צורת מדינה יהודית, וכתב שנדרש שחלק

דרך ארץ פרק שלום) "...ובזמן שבאו לסיני חנו חניה אחת, ויחן שם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו חניה אחת, עכשיו אתן להם את תורת...". ואחדות ישראל נזכרה בענפים, כנאמר בבבואת יחזקאל פרק לו "טז וְאֶתְּהָ בֶן-אָדָם, קַח-לָךְ עֵץ אֶחָד, וּכְתֹב עָלָיו לַיהוָה, וּלְבִנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבָר; וּלְקַח, עֵץ אֶחָד, וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם, וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבָר. יִזְ וְקָרַב אֶתְּךָ אֶל-אֶחָד, לָךְ--לְעֵץ אֶחָד; וְהָיוּ לְאֶחָדִים, בְּיַדְךָ. יח וְכָאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֶלְיָךְ, בְּנֵי עַמֶּךָ לֵאמֹר: הֲלוֹא-תַגִּיד לָנוּ, מֵה-אֵלֶּה לָךְ. יט דַּבֵּר אֲלֵהֶם, כֹּה-אָמַר אֱ-דְנִי ה', הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת-עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד-אֶפְרַיִם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבָר; וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת-עֵץ יְהוָה, וְעֵשִׂיתֶם לְעֵץ אֶחָד, וְהָיוּ אֶחָד, בְּיַדְךָ". לפיכך מקשטים בענפים לזכר דבר זה.

זכירת המשיח - עוד סיבה לקשט בענפי אילן בחג השבועות כי דוד המלך שמזרעו נולד המשיח נולד ביום זה (ולכאורה אף נפטר ביום זה שהלא הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום) ועל המשיח נאמר (ישעיה יא, א): "וְיִצְאָ חֲטָר מִגִּזְעֵ יֶשְׁעִי וְנֶצֶר מִשְׁרָשְׁיוֹ יִפְרֶה" ובתפילה אנו מזכירים ומבקשים "את צמח עבדך מהרה תצמיח". הגאולה תהיה בזכות לימוד התורה משום כך דוד אבי המשיח נולד בשבועות.

אף שגאלת ישראל באה קמעא - קמעא, אנו מבקשים שתהיה מהרה. השנה שהיא שנת שמיטה תפילה זו יש לה משנה תוקף כי אמרו חז"ל ש"בשביעית מלחמות ומוצאי שביעית בן דוד בא", המילה שבעית כפי שהיא כתובה בתורה בכתיב חסר יוצא בגימטריא תשפ"ב, והמלחמה בין רוסיה ואוקריינה הן לפי המקובל בשם הגר"א סימן להתקרבות ימות המשיח, ואולי לכן הגימטריא של המילה "אוקריינה" היא 372 כמנין הגימטריא של המילים "בוא המשיח" 372! שמו של "וילדימיר פוטין" בגמטריא דומה למילה "תהו" ואמרו חז"ל סבראשית א, ב "וְחִשְׁבָּה עַל פְּנֵי תְהוֹם" תהום זו מלכות אדום, והמשך הפסוק "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" זו רוחו של מלך המשיח.

התגברות הטרור בזמננו, קשור ישירות למקום המקדש המהומות שהתעוררו בגלל עליית יהודים להר הבית, (השנה יצא יום אידם של הישמעלים בפסח, ועליית יהודים להר הבית עוררה מהומות). התעוררות דברים לאור מקום המקדש כנראה באה לעורר אותנו לבקש המקדש, ואמרו חז"ל רבי שמעון בן מנסיא אומר שאין מראים לישראל סימן טובה לפני שיחזרו ויבקשו את מה שמאסו בזמן התפלגות עשרת השבטים מיהודה, שמאסו בה' ובמקדש ובמלכות בית דוד.

החזקת נשק לאור המצב הבטחוני הרעוע

דוד המלך אמר בקינתו על שאול (שמואל ב, א, יח): "וַיֹּאמֶר לְלִמָּד בְּנֵי יְהוָה קֶשֶׁת הִנֵּה כְתוּבָה עַל סֶפֶר הַיְיָשָׁר". כמו כן כתב (תהלים קמד, א) "לְדָוִד בְּרוּךְ ה' צוּרֵי הַמְּלִמָּד דָּי לְקָרֵב אֲצַבְעוֹתַי לַמְּלַחְמָה" (תהלים יח, לה) מְלִמָּד דָּי לַמְּלַחְמָה וְנִחְתָּה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרוּעֵתַי".

אנו החרדים לדבר ה' כמעט ולא מתגייסים לצבא, וידוע כמה גדולי הדור לאורך כל שנות המדינה מסרו נפשם שלא יפגעו חלילה בעולם התורה על ידי גיוס לצבא, ועד כמה הם צדקו מעידה המציאות כאלף עדים, ששמירת המצוות שנחלשה מאד בעקבות מלחמות העולם שינתה פניה, והיהדות זכתה לפריחה עצומה שלא ידוע כמותה. והתקיים בעולם התורה דברי התנא (אבות ג' ה) "רַבִּי חֲנוּכָּה בֶן הַקָּנָה אוֹמֵר: כָּל הַמְּקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה, מְעַבְרִין מִמֶּנּוּ עַל מְלָכוֹת וְעַל דְּרָךְ אֶרֶץ; וְכָל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עַל תּוֹרָה, נוֹתְנִין עָלָיו עַל מְלָכוֹת וְעַל דְּרָךְ אֶרֶץ". וטעמים לא מעטים נאמרו בסיבת אי נטילת אחריות ארצית בגיוס לצבא, (מלבד מה שבמציאות ימינו לא שייך להתגייס לצבא בלי לרדת ברוחניות). ראה בארוכה ספרנו בן תורה וישיבה פרק יא, אחד הטעמים המרכזיים, כי בני הישיבות הם המקיימים והמעמידים את הרמה הרוחנית של כלל ישראל, וכך לא אובד

והיחיד צריך על ידי עבודה להשתייך לכלל, ובלי עבודה נשאר מחוץ לכלל ולא זוכה במעלות הכלל.

מבארים למה אומרים משנת "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" קודם פרקי אבות, כי פרקי אבות עוסקים במידות שזו עבודה קשה לאדם, לכן מקדימים שאין זה דבר קשה כל כך, כי העבודה היא לא דבר חדש לאדם, ובתוך כל אחד מכלל ישראל יש כוחות לעבודה, רק צריך לחזור לשורשו בתוך כלל ישראל.

המהר"ל אומר על טענת הצדוקים (ויקרא כג, טו) "וּסְפְרְתֶם לְכֶם מִמִּתְחַרְתְּ הַשְּׁבֵת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שְׁבַע שְׁבִתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה", שהכוונה לאחר השבת ממש, מבאר מהר"ל שהצדוקים טועים כבר בפשט הפסוקים, כי השבת היא שלימות של המלאכה, ואחריה באה המנוחה, ביום השביעי ה' השלים את המלאכה ושבת, אותו דבר כאן, כלל ישראל בא להר סיני לזה היה צורך בשלימות, גדולה, והמקום שנעשית ההכנה לשלמות הזו היה במצרים שם זכו להתקרב לשכינה על ידי האותות והמופתים שנשלמו בפסח, אז היו יכולים כלל ישראל לקבל תורה, אם כן אחרי פסח אז נשלמה התקרבותם והיו יכולים לספור לשבועות, וזהו אחרי השבת. (שאלו היה אחרי שבת רגילה מה שייך כאן ענין של שלימות). אחרי שגמרו לקבל את השלימות אז התחילו לספור לשבועות למתן תורה. (ולשלימות הזו זכו בפסח, והעבודה בימי הספירה להתחבר אל השלימות הזו ואיתה לזכות לבוא למתן תורה).

החיבור של אדם למעשי אבות ומעלתם הוא רק בעושה כמעשיהם והולך בדרכיהם אז נחשב כצאצאיהם, יעקב אבינו אומר "אלקי אברהם אבי", עשיו לא יכול להגיד כך, לחזקתו נאמר "אני ה' אלוקי דוד אביך" ולא נאמר כך לאבותיו שהיו רשעים, רק הוא שהולך בדרכי אבותיו זכה שיאמר לו "אלוקי דוד אביך".

בשביל לזכות למדריגות שיש אצל הכלל ואצל האבות, צריך להשתייך, ואופן השייכות הוא רק על ידי עבודה כראוי בקיום התורה והמצוות.

שני הדברים האלו צריך לדעת, שבעצם הדברים שייכים אל היהודי במציאותו, והם קלים להשגה כי הם כבר היו בו מקודם, רק צריך עבודה להתקשר אליהם, ולזכות אליהם.

חז"ל אומרים על הפסוק "ביום ההוא באו מדבר סיני" שיהיו בעיניך כאילו היום נתנו, עבודתנו היא, לא לחיות במעמד הר סיני של אז, אלא של היום, לחיות מחדש את קבלת התורה, ונראה שלכן נרמז דבר זה בתחילת הפרשה של מתן תורה, כבר מתחילה לדעת שלא להסתפק במעמד הר סיני של אז אלא צריך לחיות מחדש קבלת התורה. ובשביל לזכות לזה צריך להשתייך ולהתקשר למה שהיה אז ואז זוכים גם לקבל מחדש.

לעילוי נשמת מיישה בן תמרָה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

תרומות והקדשות: 052-718-9446

ספרי רבנו על המדף:

1. "דבר חודש בחודשו" חלק א' ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר, 2. "דבר חודש בחודשו" חלק ב' ממספר 51 עד מספר 100 בכריכת ספר, 3. מתן תורה וקבלת תורה, 4. דבר בעתו – חג שבועות, 5. שיעורים בהיסטוריה (מאורעות ימנו). ניתן להשיג את הספרים בחנות "יש כיוסי" [סריגת שוורץ], מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955.

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפוקח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלונים לפלאפון.

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבינו: eeguds@gmail.com

מהישוב ישמש ככה הגנה ושמירה (את פלוגות שמירה והגנה אלו כינה "שומריא"ל" ו-"לוחמיא"ל"). וכיון שהגנה זו תהיה בידי שומרי תורה ומצוות יתקיים בנו (דברים כג, טו) "כי ה' אֱ-לֹהֵיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקִרְבְּךָ לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִבְיָדְךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲרִידְךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ".

שיחות הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל מתוך כתבי רבינו שליט"א נערך מחדש

חג השבועות - שתי ידיעות יסודיות שצריכות להיות למורה דרך לאדם מחג השבועות.

א מעמד הר סיני הפכה את עם ישראל למציאות אחרת, בריאה חדשה. בספר הכוזרי מביא איך שהחבר מסביר למלך כוזר את מדריגות הבריאה, דומם צומח חי מדבר, ומוסיף שיש עוד דרגה - יהודי!

בעצם זו תשובה למה האומות אינם כמו עם ישראל, וזו התשובה, כמו שבעל חי איננו מדבר כי הוא מציאות אחרת, כך עם ישראל הוא בריאה אחרת, ולא שייך לשאול למה לגויים אין להם מעלת ישראל, כי זו בריאה אחרת, שונה.

דבר זה נהיה ממעמד הר סיני שאז נהיה כלל ישראל מציאות אחרת. חז"ל אומרים, "יום השישי" רמז ל-ו' בסיון, כי עיקר העולם הוא החלק הרוחני שבו, ובשבילו נברא העולם, וקבלת התורה היתה תנאי לקיום העולם, ואחר כך נאמר בפסוק (בראשית ב, א): "וַיִּבְלֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם", רק אז אחר קבלת התורה נגמרה מלאכת העולם, עד אז האדם היה חסר בלי התורה ואז נחשב שהעולם חסר.

ב עלינו לדעת שאנחנו בריאה מיוחדת, מציאות מיוחדת הטבועה בנו בעצם היותנו יהודים, והראיה, שאף אם ח"ו יהודי יורד ונופל לגמרי בכל זאת הוא נענש על זה ולא יכול להתנתק מיהדותו, מהרוחניות, ולא נכרת אף פעם ממקורו העליון.

זה מה שאומרים חז"ל סנהדרין פרק י' משנה א': "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא" יש להם חלק במציאות, אם האדם לא יוצא מכלל ישראל - הוא כבר יורש עולם הבא, כמו שכתוב (ישעיהו ס, כא) "וְנִעְמְדוּ בְּלִים צְדִיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, נֶצֶר מִטְּעִי, מַעֲשֵׂה יְדֵי הַתְּפָאָר", זה בא להם בירושה מעצם היותם יהודים.

בגמרא סנהדרין (קי, ב) יש כמה דעות בחז"ל בקטן שנפטר מאימתי זוכה לעולם הבא, חז"ל אומרים מאימתו קטן זוכה לעולם הבא אחד אומר משעה שנולד וכו', הדעה המחמירה ביותר היא משעה שמתחיל לומר אמן, הרי אף שזה דבר שאינו עבודה עצמית בכל זאת הוא בן עולם הבא, כי בעצם הוא ישראל הדבוק בה' מעצם מהותו.

חז"ל אומרים "כל הכופר בנבואה בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני", אם לא מרגיש מצד עצמו דבר זה איננו שייך לכלל ישראל.

ג אדם חושב שהוא צריך להתחיל את עבודת ה' שלו מהתחלה, וזה לא נכון, כי יהודי כבר מגיע אל המוכן אם רק אם לא יוציא עצמו מכלל ישראל כבר יוכל לזכות.

הכלל ישראל זכה לשלימות, והובטח על הקשר הנצחי עם ה', כמו שאומר ירמיהו (לא, לה - לו) "אִם יִמְשׁוּ הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ נָא ה' גַּם זָרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מֵהָיִית גוֹי לְפָנֶיךָ כָּל הַיָּמִים. כֹּה אָמַר ה' אִם יִמְדוּ שְׁמַיִם מִלְּמַעְלָה וַיִּחְקְרוּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ לְמַטָּה גַּם אֲנִי אֶמְאָס בְּכָל זָרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נָאָם ה'".

היחיד אינו צריך לייצר דבר חדש, אלא להתחבר לכלל ישראל, וההבדל בין הכלל והפרט כי הכלל כבר גמר לעשות וזכה במעלתו, אבל היחיד כל יחיד צריך להתחבר ולקשר את עצמו עם כלל ישראל כדי להגיע למה שהגיע, הכלל זכה למדריגות שיש לו לנצח,